

STORTINGET

Representantforslag 142 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Lars Haltbrekken, Arne Nævra, Karin Andersen, Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård, Solfrid Lerbrekk, Torgeir Knag Fylkesnes og Kari Elisabeth Kaski

Dokument 8:142 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Lars Haltbrekken, Arne Nævra, Karin Andersen, Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård, Solfrid Lerbrekk, Torgeir Knag Fylkesnes og Kari Elisabeth Kaski om offentlig eierskap til vindkraften

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Om lag 90 prosent av den norske vannkraftproduksjonen er offentlig eid. Dette har skjedd fordi det er et krav om at minimum to tredjedeler skal eies av enten staten, fylkeskommunene eller kommunene. En rekke norske kommuner og fylkeskommuner får hvert år en betydelig sum penger fra kraftselskapene som brukes til offentlig velferd. Dette gjør at vannkraften kommer fellesskapet til gode både direkte gjennom overskudd, og indirekte gjennom skatt.

I 2008 ble det gjort endringer i vassdragslovgivningen for å sikre det offentlige eierskapet til landets vannkraftressurser. Dette innebærer at nye konsesjoner for eiendomsrett til vannfall, samt konsesjon for videre overdragelse av konsederte vannfall, nå bare kan gis til offentlige erververe som statsforetak, kommuner og fylkeskommuner. I tillegg kan slik konsesjon gis til selskaper som er delvis offentlige eid, så fremt det offentlig har minst to tredeler av kapitalen og stemmene i selskapet, og organiseringen er slik at det er et reelt offentlig eierskap. Dette innebærer at private kan eie inntil en tredel av et slikt selskap. Private kan også eie kraftproduksjon som ikke er konsesjonspliktig etter vannfallrettighets-

loven, for eksempel vindkraft, solkraft og en del småkraft.

For vindkraften som bygges ut, er det ikke et tilsvarende lovverk, selv om man benytter seg av en allmenn ressurs som er områder, og i stor grad natur. I dag ser man at stadig flere av vindkraftverkene kjøpes opp av utenlandske interesser. På Fosen eier utenlandske interesser 70 prosent av utbyggingen. Lignende forhold finner man flere andre steder.

Forslagsstillerne mener vinden og naturområdene, i likhet med vannet, er en ressurs som tilhører fellesskapet. Utnyttelsen må komme fellesskapet til gode. Forslagsstillerne foreslår derfor å innføre bestemmelser som gjør at man får tilsvarende krav om offentlig eierskap til vindkraften som til vannkraften.

Da vannkraften begynte å bli utbygd i Norge, sørget framsynte politikere for å innføre hjemfallsretten. Hjemfallsordningen for vannkraftproduksjon i Norge er en regel om at eierskapet går vederlagsfritt tilbake til staten ved endt konsesjonsperiode. Konsesjonsperioden var fra 1917 maksimalt 50 år, utvidet til 60 år i 1969, og fra 2007 igjen utvidet til 75 år. Denne regelen gjelder kun for private eiere, mens kommunale og fylkeskommunale eiere ikke har noen tilbakeleveringsplikt. Noen tilsvarende ordning finnes ikke for vindkraftverkene. De fleste har konsesjoner som varer i rundt 25 år, med vilkår om å tilbake stille området etter endt periode. Det er sannsynlig at det vil bli søkt om en ny konsesjon etter endt konsesjonsperiode, både fordi det er områder som er egnet for vindkraft, opparbeidet for det, og fordi det fortsatt vil være behov for kraften. Forslagsstillerne mener at det ikke skal gis forlengelse til private, men at det offentlige ved utløp av konsesjonen skal kunne overta anlegget. Forslagsstillerne mener at det må innføres

regler som sikrer at konsesjonene ikke blir videreført til private etter endt periode.

Vannkraftverk med generatorer over 10 MVA ilegges i dag en naturressursskatt som betales til kommune og fylkeskommune. Den er i dag på til sammen 1,3 øre per kWh. Dette gjør at kommuner og fylkeskommuner som stiller sin natur til disposisjon for fellesskapet, får en inntekt av dette. Forslagsstillerne mener en tilsvarende ordning må innføres for vindkraftproduksjonen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i konsesjonslovgivningen for vindkraft, slik at det blir de samme krav til offentlig eierskap for vindkraft som for vannkraft.
2. Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en hjemfallsordning for vindkraft slik det er for vannkraft.
3. Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en naturressursskatt for vindkraft slik det er for vannkraft og som skal komme kommunene til gode.

24. april 2019

Audun Lysbakken

Lars Haltbrekken

Arne Nævra

Karin Andersen

Sheida Sangtarash

Freddy André Øvstegård

Solfrid Lerbrekk

Torgeir Knag Fylkesnes

Kari Elisabeth Kaski